

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

peuterspeelzalen

Januari 2010

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1.	Voorwoord	3
2.	Toepassingsgebied	4
3.	Ambities en doelstellingen	5
3.1	Kwantitatief aanbod	5
3.2	Kwalitatief aanbod	5
3.3	Ontwikkelingsondersteunend aanbod	5
3.4	Financiële toegankelijkheid	6
4.	Wet- en regelgeving	7
5.	Pedagogische visie	8
5.1	Ontwikkelingsstimulering	8
5.1.1	Ontwikkelingsstimulering op de verschillende ontwikkelingsgebieden	8
5.1.2	Voor- en Vroegschoolse Educatie	11
5.1.3	Volgen en signaleren	13
5.1.4	Overdracht naar de basisschool	14
5.2	Het overbrengen van waarden en normen aan de kinderen	14
5.2.1	Het functioneren in de groep	14
5.2.2	Ontwikkelen van een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen	14
5.2.3	Ontwikkelen van respect voor zichzelf en voor anderen	15
5.2.4	Omgaan met emoties	15
5.3	De verzorging van kinderen	15
5.2.1	Materiële en immateriële veiligheid	15
5.2.2	Specifieke toepasbaarheid	16
5.4	Het scheppen van spel- en ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen	16
5.4.1	Groepssamenstelling	16
5.4.2	Inrichting van de groepsruimtes	17
5.4.3	Inrichting van de buitenterreinen	17
5.4.4	Spelontwikkeling	17
5.4.5	Spel en speelgoed	17
5.5	Het omgaan met gebeurtenissen die het kind betreffen	17
5.5.1	Inleiding	17
5.5.2	Toegankelijkheid van de peuterspeelzalen	18
5.5.2	Vastlegging van het beleid	18
5.5.3	Contact met ouders	18
5.5.4	Signalerende en preventieve verantwoordelijkheid van de groepsleiding	18
5.5.5	Beleid inzake overlijden	18

6.	Contact met ouders	20
6.1	De ouder als klant	20
6.2	Samenwerking met ouders	20
6.3	Tevreden ouders	20
6.4	Medezeggenschap	21
7.	Personeel	22
7.1	Deskundigheid	22
7.2	Personele bezetting	22
7.3	Overlegstructuur	22
8.	Ontwikkeling	24
8.1	Intern begeleider	24
8.2	Samenwerking met belanghebbenden	24
9.	Reglementen	
9.1	Privacy reglement	26
9.2	Klachtenreglement	26
9.3	Protocol kindermishandeling	26

1. VOORWOORD

In dit pedagogisch beleidsplan staat beschreven op welke wijze Kinderopvang Dronten binnen haar peuterspeelzalen uitvoering wil geven aan het pedagogisch handelen. Aan dit pedagogisch handelen ligt een visie ten grondslag. Deze visie en de vertaling hiervan in doelstellingen zijn nader uitgewerkt in dit beleidsplan.

Dit pedagogisch beleidsplan kent haar oorsprong in de praktijk: het dagelijks omgaan met kinderen en hun ouders heeft onze visie op peuterspeelzaalwerk gevoed. Ontwikkelingen in de maatschappij en in het werkveld van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk voeden eveneens deze visie. Regelmatige afstemming van ontwikkelingen en ervaringen binnen algemeen en locatiemanagement hebben geleid tot de inhoud van dit beleidsplan. Onderdelen van dit pedagogisch beleid worden zowel op centraal als decentraal (= locatie-)niveau op regelmatige basis aan ouders gepresenteerd. Door middel van vragen, opmerkingen en adviezen hebben ouders de gelegenheid mee te denken over en mee te werken aan het pedagogisch beleid en het pedagogisch handelen.

Dit beleidsplan is bestemd voor ouders, medewerkers, stagiaires, beleidsambtenaren, onderwijskrachten en andere belangstellenden. Dit beleidsplan geeft op alle niveaus binnen de organisatie richting aan de keuzes die worden gemaakt in de omgang met kinderen en ouders, in het aanbod van opvangmogelijkheden en in de activiteiten. Door regelmatig met elkaar visie, uitgangspunten en activiteiten te bespreken streven wij naar een optimale kwaliteit van ons peuterspeelzaalaanbod. Voor medewerkers en stagiaires biedt dit pedagogisch beleidsplan een leidraad voor hun pedagogisch handelen: wat wil de organisatie aan kinderen bieden; wat zijn de uitgangspunten voor zowel het aanbod als de omgang met kinderen; hoe wordt vormgegeven aan de ontwikkeling, begeleiding en verzorging van kinderen. Het beleidsplan geeft de gemeente als subsidieverstrekker inzicht in de doelstellingen en activiteiten, welke met hulp van de verstrekte subsidie kunnen worden gerealiseerd. Ouders worden aan de hand van dit beleidsplan geïnformeerd over onze visie en ons peuterspeelzaalaanbod, zodat zij weten waarvoor zij kiezen en wat zij mogen verwachten. In het kader van voorschoolse educatie en doorgaande leerlijnen is het voor het onderwijsveld van belang te weten wat onze peuterspeelzalen op deze terreinen te bieden hebben.

Het pedagogisch beleidsplan is de basis voor de werkplannen op locatie. Iedere peuterspeelzaallocatie geeft op een individuele, unieke wijze uitvoering aan het pedagogisch beleid. Dit staat beschreven in het pedagogisch werkplan van de betreffende locatie.

Een pedagogisch beleidsplan is nooit 'af'. Nieuwe ervaringen en nieuwe inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van kinderen en de begeleiding daarin, zijn voor directie, medewerkers en ouders reden om dit beleidsplan op regelmatige basis kritisch te bekijken en indien nodig aan te passen. Een pedagogisch proces zien wij dan ook als een actief en voortdurend vernieuwingsproces.

Medewerkers en directie
Kinderopvang Dronten

2. TOEPASSINGSGBIED

Dit pedagogisch beleidsplan heeft betrekking op de activiteiten van alle peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten. De peuterspeelzalen zijn toegankelijk voor peuters in de leeftijd van twee tot vier jaar.

Peuterspeelzaalwerk wordt aangeboden op de volgende locaties:

- Kindercentrum De Vierlander, de Vierlander 5, Dronten
 - Peuterspeelzaal Dribbel: regulier en VVE aanbod voor kinderen van 2-4 jaar
- Kindercentrum Manege Landmaten, De Barrage 6, Dronten
 - Peuterspeelzaal Jip gehuisvest in dependance bij basisschool De Flevosprong, De Barrage 2, Dronten: regulier en VVE-aanbod voor kinderen van 2-4 jaar,
- Kindercentrum Dronten-Zuid, Lancasterdreef 63a, Dronten
 - Peuterspeelzaal Takkie: regulier en VVE-aanbod voor kinderen van 2-4 jaar
- Kindercentrum Dronten-Centrum, De Ketting 16, Dronten
 - Peuterspeelzaal Janneke: regulier en VVE-aanbod voor kinderen van 2-4 jaar
- Kindercentrum Biddinghuizen, Akkerhof 1, Biddinghuizen
 - Peuterspeelzaal De Woelwaters: regulier en VVE-aanbod voor kinderen van 2-4 jaar
- Kindercentrum Swifterbant, De Noordhoren 34, Swifterbant
 - Peuterspeelzaal De Kiekenren: regulier en VVE-aanbod voor kinderen van 2-4 jaar

3. AMBITIES EN DOELSTELLINGEN

3.1 Kwantitatief aanbod:

Kinderopvang Dronten streeft naar een kwantitatief goed aanbod van peuterspeelzaalvoorzieningen. Dichtbij de leefomgeving van het kind en in de nabijheid van de basisscholen per wijk/kern van de gemeente Dronten moet voor iedere peuter de peuterspeelzaal bereikbaar zijn. Aansluitend bij landelijke doelstellingen op het gebied van toeleiding, doelgroepbereik en deelname moet iedere peuter gedurende minimaal 1 jaar minimaal twee dagdelen per week de peuterspeelzaal kunnen bezoeken.

In iedere wijk van Dronten en in de kernen Biddinghuizen en Swifterbant is een peuterspeelzaal gevestigd; per speelzaal zijn afhankelijk van het aantal peuters in de betreffende wijk/kern meerdere groepen aanwezig.

Rekening houdend met de ontwikkeling van ieder kind en de mogelijkheden van ouders bieden wij ouders de mogelijkheid te kiezen voor een dagdeelcombinatie. Waar mogelijk bestaat de keuze uit ochtend-ochtend combinaties en ochtend-middag-combinaties.

In geval ouders ook schoolgaande kinderen hebben en als voorbereiding op de basisschool sluiten onze speelzalen met de openingstijden en -dagen aan op de openingstijden van de omringende basisscholen.

Indien ouders niet op de gewenste datum hun kind op de speelzaal in hun eigen wijk/kern kunnen laten starten, bestaat de mogelijkheid dat hun kind één van de andere speelzalen gaat bezoeken.

Wij vinden het belangrijk dat het kwantitatieve aanbod niet alleen in omvang, maar ook in aard, zo optimaal mogelijk aansluit bij de brede vraag naar peuterspeelzaal. Iedere peuter wordt ongeacht sociale of culturele achtergrond, nationaliteit of levensovertuiging bij ons met aandacht, zorg en respect benaderd. In activiteiten, in communicatie, in inrichting van de groepsruimte en in informatievoorziening vindt men deze benadering terug.

3.2 Kwalitatief aanbod:

Wij zien de peuterspeelzaalperiode als een fase in de totale ontwikkeling van het kind. De ontwikkeling van jonge kinderen tot 4 jaar heeft een nadrukkelijk effect op de verdere ontwikkeling in de toekomst. Het peuterspeelzaalaanbod moet o.i. dan ook een optimale bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het kind op alle terreinen: taal, sociaal-emotioneel, cognitief en motorisch.

Op de peuterspeelzaal leert het kind zich te ontwikkelen ook buiten de thuissituatie. Deskundige en betrokken groepsleiding moet in staat zijn de peuter een veilige en op het kind gerichte speel- en leeromgeving aan te bieden, zodat de ontwikkeling buiten het thuismilieu zo optimaal mogelijk verloopt. Wij streven ernaar dat door een optimale zorg en begeleiding, iedere peuter met een goede start aan de basisschool kan beginnen.

De pedagogisch medewerkers zijn goed geschoold en weten hoe zij de kinderen zo goed mogelijk kunnen stimuleren en ondersteunen. Eventuele zorgen rondom een kind worden tijdig gesignaleerd middels observaties, collegiale consultatie en ondersteuning van de intern begeleider.

Conform de Gemeentelijke Verordening Peuterspeelzaalwerk wordt met dit aanbod voldaan aan de gemeentelijke doelstelling van ambitieniveau 1: ontmoeten, ontwikkelen en signaleren.

3.3 Ontwikkelingsondersteunend aanbod

Indien de ontwikkeling van een kind zorgen baart, is het belangrijk dat dit tijdig en goed wordt gesignaleerd. Hoe eerder de peuter gerichte ondersteuning kan ontvangen, hoe meer effect dit heeft op een goede start op de basisschool en daarmee op de verdere ontwikkeling.

Het signaleren van zorgen kent binnen onze speelzalen in het kader van voor- en vroegschoolse educatie een vervolg gericht op een adequate aanpak. Onze organisatie kent een intensieve

zorgstructuur; de intern begeleider zal, in samenspraak met ouders en groepsleiding, zoeken naar de juiste begeleiding van de peuter. Waar nodig zal een beroep worden gedaan op externe ondersteuning.

Wij zien een goede relatie met en betrokkenheid van ouders als een voorwaarde voor een optimale ontwikkeling van het kind. Ouders zullen altijd betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind en bij een eventuele ondersteuning in geval van zorgen.

Met dit aanbod wordt voldaan aan ambitieniveau 2, passend bij de VVE doelstellingen.

3.4 Financiële toegankelijkheid:

Wij vinden dat een voorschoolse voorziening als de peuterspeelzaal een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van het kind. Om die reden streven wij er dan ook naar dat in principe alle peuters ook in financieel opzicht de peuterspeelzaal moeten kunnen bezoeken. De gevraagde ouderbijdrage moet betaalbaar zijn voor alle ouders, ongeacht hun inkomen.

Door een inkomensafhankelijke ouderbijdrage te stellen en door voortdurend alert te zijn op kosten, streven wij ernaar de peuterspeelzaal voor alle kinderen toegankelijk te houden. In nauw overleg en in nauwe samenwerking met de gemeente worden beschikbare middelen waar mogelijk ingezet voor een verdere verbetering van de toegankelijkheid van de peuterspeelzalen voor alle peuters. Een goede informatievoorziening in verschillende talen, de inzet van een intermediair ouderbetrokkenheid en de samenwerking met externe partijen als consultatiebureau en bibliotheek, leveren een belangrijke bijdrage aan de toeleiding van peuters naar de speelzaal.

4. WET EN REGELGEVING¹

Kinderopvang Dronten is voor oprichting en instandhouding van peuterspeelzalen gehouden aan wet- en regelgeving zoals vastgelegd in de Gemeentelijke Verordening Peuterspeelzalen en de landelijke Toetsingskaders Peuterspeelzaalwerk. Ook bepalingen in de aankomende Wet Oké ('Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie'; van toepassing m.i.v. 1 aug. 2010) zijn van toepassing op het aanbod en de uitvoering.

In de wet- en regelgeving staan o.a. de eisen m.b.t. de kwaliteit van het peuterspeelzaalwerk, de grootte en samenstelling van de verschillende groepen, de ruimtes waarin de opvang plaatsvindt, voorzieningen die aanwezig dienen te zijn, de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers, etc.

Ten aanzien van veiligheid, ergonomie en hygiëne hanteert Kinderopvang Dronten normen die minimaal in overeenstemming zijn met die van de regelgevende instanties.

Twee jaarlijks worden in opdracht van de gemeente Dronten de verschillende peuterspeelzalen geïnspecteerd op basis van de Toetsingskaders Peuterspeelzaalwerk. Het GGD rapport is openbaar via de websites van gemeente en GGD en ligt op iedere locatie ter inzage.

Daarnaast controleren ook de brandweer, de Voedsel- en Warenautoriteit en de Arbeidsinspectie of en hoe aan de verschillende regels wordt voldaan.

Teneinde een goede kwaliteit van opvang en verzorging te waarborgen, draagt Kinderopvang Dronten zorg voor een juiste en optimale uitvoering van de verschillende eisen en voorschriften zoals hierboven genoemd.

Kinderopvang Dronten hecht niet alleen vanuit de verplichte wet- en regelgeving veel waarde aan de kwaliteit van de opvang. Ook willen wij graag de mening van ouders horen. Ouders kunnen iedere twee jaar de kwaliteit beoordelen via het klanttevredenheidsonderzoek.

¹ Voor Wet- en regelgeving, zie eveneens het Handboek Kwaliteit, Algemeen beleid, rubriek 4, 4.1.

5. PEDAGOGISCHE VISIE

Kinderopvang Dronten wil binnen de peuterspeelzalen een veilige, vertrouwde plaats bieden voor alle peuters van 2 tot 4 jaar. De kinderen worden uitgenodigd om een breed scala van ervaringen op te doen. De pedagogische medewerkers geven de peuters volop ruimte om eigen initiatieven te tonen. De groepsruimtes zijn dusdanig ingericht dat de kinderen hiertoe uitgenodigd worden om, in eigen tempo en naar eigen interesse, zich te ontplooien.

Naast het ontdekken van spel- en materiaal mogelijkheden is er veel ruimte om de peuter te ondersteunen in de sociaal- emotionele ontwikkeling. In dit hoofdstuk wordt de pedagogische visie verder uitgewerkt.

De basis van ons pedagogisch werken is verwoord in onderstaande uitgangspunten.

- Ieder kind is uniek
Wij accepteren en respecteren ieder kind met zijn/haar eigen, unieke ontwikkeling. We hebben oog en oor voor de mogelijkheden en de gevoelens van elk kind. We bieden een veilige en vertrouwde omgeving en binnen deze omgeving wordt elk kind gericht bij zijn/haar ontwikkeling ondersteund. Wanneer een kind opvalt binnen de groep zullen we dit signaleren en in overleg met ouders zullen we het kind ondersteunen. We bieden kinderen de ruimte om zich op eigen wijze en in eigen tempo te ontwikkelen.
- Ieder kind draagt vele mogelijkheden in zich.
We gaan uit van de eigen krachten van het kind. Ieder kind is van nature onderzoekend en nieuwsgierig en is uit op een steeds beter omgaan met de wereld waarin hij leeft. We stimuleren ieder kind tot zelfstandigheid, weerbaarheid en het dragen van eigen verantwoordelijkheden.
- De pedagogische waarde van de peuterspeelzaal
Binnen de peuterspeelzaal ontmoet het kind andere kinderen en andere volwassenen. We stimuleren kinderen om elkaar te ontmoeten, met elkaar te spelen en van elkaar te leren. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldhouding. De inrichting van de groepsruimtes, het aanwezige spelmateriaal en de aangeboden activiteiten komen tegemoet aan de verschillende ontwikkelingsgebieden. De opvang is voorwaardenscheppend, maar bepaalt niet de ontwikkeling van het kind.

Deze pedagogische visie wordt in 2010 per locatie vertaald naar een pedagogisch werkplan, waarin per peuterspeelzaal zal worden aangegeven hoe deze visie vertaald wordt naar de dagelijkse praktijk.

5.1 Ontwikkelingstimulering

Ieder kind ontwikkelt zich in de loop van de tijd op verschillende terreinen. Binnen de peuterspeelzalen wordt breed aandacht besteed aan de verschillende ontwikkelingsgebieden. Inrichting van de ruimte – binnen en buiten – , speelmaterialen, activiteiten en omgang met elkaar, dragen bij aan de ontwikkeling van ieder kind.

5.1.1 **Ontwikkelingstimulering op de verschillende ontwikkelingsgebieden**

- *Sociaal-emotionele ontwikkeling*

Bij de sociale ontwikkeling gaat het om hoe het kind omgaat met anderen en hoe anderen omgaan met het kind. Bij de emotionele ontwikkeling gaat het om het leren omgaan met de eigen gevoelens en die van de ander. De sociale ontwikkeling is niet los te zien van de emotionele ontwikkeling.

Peuters kunnen vanaf twee jaar bij ons op de peuterspeelzaal komen. Een twee-jarige peuter is vooral nog heel erg op zich zelf gericht. Vanaf ongeveer twee en een half jaar beginnen kinderen meer actief in een groep te functioneren. Je ziet dan ook dat de peuter meer met dan naast andere peuters gaat spelen.

Vanaf het moment dat kinderen zich meer bewust worden van hun omgeving en van anderen om hen heen, wordt hen spelenderwijs geleerd om rekening te houden met elkaar, om naar elkaar te luisteren en om samen te spelen maar ook om samen te delen.

Door bewuste ontmoetingsmomenten te creëren, zoals in het kringgesprek, het samen eten, het vieren van een verjaardag, stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen om betrokken te zijn bij elkaar en om emoties te delen. Kinderen leren in de omgang met elkaar ook dat het belangrijk is om met elkaar rekening te houden, om naar elkaar te luisteren en om samen een oplossing te bedenken. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen hierin waar mogelijk. Een goede voorbeeldhouding van de pedagogisch medewerkers is hierbij nadrukkelijk van invloed. Ook wordt er door de groepsleiding bewust gezocht naar momenten om kinderen meer individuele aandacht te geven, bijv. tijdens het vrij spelen of door samen een boekje te lezen op de bank.

Peuters hebben behoefte aan een duidelijke, gestructureerde dagindeling. Deze geeft houvast en veiligheid. Om de structuur van de dag inzichtelijk te maken voor de peuters werken we met dagritme-kaarten. Deze dagritme-kaarten worden elk dagdeel door de pedagogische medewerkers gebruikt en besproken met de peuters. Voor de peuters die nog maar net op de peuterspeelzaal zijn hebben de dagritme-kaarten ook een duidelijke functie in het wenproces.

- *Ontwikkeling identiteit, zelfbeeld en zelfredzaamheid*

Pedagogische medewerkers kijken en luisteren goed naar de kinderen; ze proberen steeds te begrijpen wat de kinderen bedoelen en wat er in hen omgaat. Pedagogisch medewerkers trachten vanuit een aandachtige en observerende houding het gedrag, verbale en non verbale uitingen van de kinderen zo juist mogelijk te interpreteren. Hierbij is aandacht en respect voor de eigen wijze en het eigen niveau waarop ieder kind zich ontwikkelt.

Door aan te sluiten bij datgene wat een kind laat zien en horen, door gevoelens van kinderen serieus te nemen en te benoemen, ondersteunen de pedagogisch medewerkers de kinderen niet alleen in de ontwikkeling van hun eigen identiteit en een positief zelfbeeld, maar ook in de ontwikkeling van zelfvertrouwen en zelfredzaamheid.

Kinderen worden geleerd om te gaan met moeilijke situaties. Pedagogisch medewerkers stimuleren hen in het zelf bedenken van oplossingen. Dat kan zijn bij het maken van bijv. een knutselwerkje of puzzel, maar ook bij het oplossen van problemen tussen kinderen onderling. In principe wordt geprobeerd dat kinderen onderling zelf conflicten oplossen. Afhankelijk van de leeftijd en van datgene waar kinderen om vragen, bieden de pedagogisch medewerkers hulp. Hierbij zal er actief naar kinderen worden geluisterd en zal het gevoel van ieder kind serieus worden genomen.

Kinderen worden gestimuleerd om eigen verantwoordelijkheid te nemen. Zij worden bewust gemaakt van het verband tussen het eigen gedrag en de reactie van een ander hierop. Het gedrag en de gevoelens van de ander worden benoemd. Kinderen wordt geleerd om consequenties van het eigen gedrag beter te begrijpen en daar voor zover mogelijk al vooraf rekening mee te houden.

- *Ontwikkeling van de taal en verstandelijke/cognitieve ontwikkeling*

Er wordt op de peuterspeelzalen veel aandacht geschonken aan de ontwikkeling en beheersing van de Nederlandse taal.

Door het gebruik van taal kan het kind duidelijk maken wat het wil of hoe het zich voelt. Dankzij taal kan het kind nadenken en met anderen communiceren. Door samen te lezen, door kringactiviteiten, door te zingen en de dingen om ons heen te benoemen, wordt de passieve en actieve woordenschat van de kinderen gestimuleerd. Het gericht ondersteunen op het actief en passief beheersen van de Nederlandse taal geeft kinderen een betere start op de basisschool.

Vanaf januari 2010 werken we op alle peuterspeelzalen met de VVE- methode Piramide. Piramide is een zgn. totaalmethode d.w.z. dat alle ontwikkelingsgebieden in ruime mate aan bod komen.

Al spelende met elkaar en met aangeboden speelgoed leren kinderen voorwerpen en eigenschappen te onderscheiden en te herkennen. De begripsvorming en het abstracte denken worden gestimuleerd. De kinderen leren om verbanden te leggen tussen verschillende gebeurtenissen en om zelfstandig oplossingen voor problemen te bedenken.

De verstandelijke ontwikkeling wordt ook gestimuleerd door het aanbieden van materialen als puzzels, constructiemateriaal, spelletjes, e.d. Pedagogisch medewerkers bieden dergelijke speelmaterialen aan rekening houdend met het ontwikkelingsniveau van kinderen.

Op al onze peuterspeelzalen werken we aan VVE. VVE staat voor Voor- en Vroegschoolse Educatie. Het doel van VVE is m.n. erop gericht dat alle, maar specifiek de peuters die dit extra nodig hebben, dusdanig extra worden gestimuleerd dat zij een goede start kunnen maken op de basisschool. Om dit te bereiken komen deze VVE-doelgroepkinderen vier i.p.v. twee dagdelen naar de peuterspeelzaal. Daarnaast krijgen zij, tijdens het zgn. pre-teachen, individueel of in een klein groepje, extra aandacht. In paragraaf 5.2 wordt VVE en de werkwijze van Piramide nader uitgewerkt.

- *Creatieve ontwikkeling*

Creatief zijn is meer dan alleen het werken met verschillende materialen; kinderen geven vorm aan hun eigen belevingswereld. Pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen daarin. Met allerlei materialen en met allerlei verschillende technieken kunnen kinderen uiting geven aan hoe zij de wereld om zich heen ervaren. Er worden zo min mogelijk kant en klare materialen of activiteiten aangeboden. Er wordt een beroep gedaan op de eigen inbreng en fantasie van het kind.

Naast ontwikkeling van creativiteit door te werken met verschillende materialen, leren kinderen zich ook op andere manieren te uiten. Er wordt met de kinderen gezongen en gedanst en er wordt naar muziek geluisterd. Ook in het gewone spel gebruiken kinderen hun fantasie. De pedagogisch medewerkers gaan met de kinderen mee in hun fantasiespel; grenzen t.a.v. emotionele en fysieke veiligheid worden hierbij bewaakt.

- *Motorische c.q. lichamelijke ontwikkeling*

De motorische ontwikkeling is gericht op een toenemende lichaamsbeheersing. Er is een onderscheid tussen de ontwikkeling van de grove en van de fijne motoriek.

Bij de ontwikkeling van de grove motoriek gaat het met name om het verkrijgen van de fysieke en emotionele controle over bewegingen als lopen, buigen en springen. Bij de fijne motoriek horen allerlei kleine bewegingen die kinderen met handen en vingers, voeten en tenen maken.

Het aanbod van spel en spelmateriaal sluit hierbij aan. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillende soorten fietsjes aanwezig, kunnen kinderen rollen met een bal, blokken stapelen, een puzzel maken of grote houten kralen rijgen. Ook worden er samen met de kinderen allerlei bewegingsspelletjes gedaan, zowel individueel als in groepsverband.

Door het voortdurend stimuleren van de lichamelijke ontwikkeling van het kind, wordt het kind ook steeds zelfstandiger en krijgt het steeds meer zelfvertrouwen.

5.1.2 Voor- en Vroegschoolse Educatie

- *Landelijk en gemeentelijk beleid*

Vanuit het Rijk worden in het kader van het Onderwijsachterstandenbeleid gelden beschikbaar gesteld voor Voor- en Vroegschoolse Educatie. Doel hiervan is om kinderen al op jonge leeftijd zodanig te ondersteunen dat zij zonder achterstand op de basisschool kunnen starten. Het accent ligt op de taalontwikkeling, maar ook andere ontwikkelingsgebieden (sociaal-emotioneel, cognitief en motorisch) krijgen in de VVE aanpak nadrukkelijk aandacht.

De Vroegschoolse onderwijs gelden zijn opgenomen in de bekostigingssystematiek van het basisonderwijs; de gelden voor het Voorschoolse deel worden vanuit het Rijk aan gemeentes beschikbaar gesteld. Iedere gemeente maakt zelf een keuze welke partij wordt ingezet om het voorschoolse deel van de VVE uit te laten voeren. Binnen de gemeente Dronten is deze taak toevertrouwd aan de peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten.

Het landelijk beleid geeft richting aan beleidskeuzes m.b.t. VVE programma, betrokkenheid ouders, doorgaande lijn tussen de voorschoolse voorziening en het basisonderwijs, deskundigheid van de pedagogisch medewerkers, etc.

Binnen de gemeente functioneert een werkgroep VVE; deze bestaat uit de beleidsambtenaar Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk van de gemeente Dronten, een extern adviseur VVE, de directeurs van de VVE-basisscholen en de directeur en coördinator peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten.

Binnen deze werkgroep wordt telkens voor een beleidsperiode van 4 jaar een beleidsprogramma opgesteld; op basis van landelijke beleidsontwikkelingen en ontwikkelingen in de praktijk wordt jaarlijks een activiteitenplan opgesteld en bijgesteld. De activiteiten betreffen de uitvoering van het VVE beleid op de peuterspeelzalen, maar hebben nadrukkelijk een relatie met de uitvoering van het VVE beleid op de basisscholen.

Jaarlijks legt de organisatie aan de gemeente verantwoording af over de inzet van de VVE gelden i.r.t. het vastgestelde activiteitenplan. De gemeente op haar beurt legt weer verantwoording af aan het Rijk. Monitoring m.b.t. resultaten, doelgroepbereik, dekkend aanbod van voorzieningen, etc. maakt deel uit van de verantwoording.

- *Werkwijze*

Op alle peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten werken we met Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Als basis voor onze VVE werkwijze wordt gewerkt met een VVE programma, dat zowel op de VVE speelzalen als de VVE basisscholen wordt gebruikt. In de afgelopen jaren is gewerkt met een zelf ontwikkeld VVE programma; vanaf januari 2010 is gekozen voor de methode Piramide. Daarnaast zijn de beleidskeuzes die gemaakt worden binnen de gemeentelijke werkgroep VVE leidend voor onze werkwijze.

Kinderen die in aanmerkingen komen voor VVE komen i.p.v. twee dagdelen, vier dagdelen naar de peuterspeelzaal. Deelname aan deze extra twee dagdelen VVE is gratis.

Binnen deze vier dagdelen worden de peuters extra gestimuleerd in hun ontwikkeling. Meer in algemene zin doordat de peuter vaker (min of meer) hetzelfde aanbod krijgt; een peuter leert m.n. door herhaling. Meer specifiek doordat de peuter tijdens de zgn. pre-teaching binnen een klein groepje of individueel extra aandacht krijgt van de pedagogisch medewerkster.

Een VVE-doelgroepkind neemt minimaal één jaar deel aan het VVE- aanbod.

- *Doelgroepbepaling*

De gemeente Dronten heeft in samenspraak met Kinderopvang Dronten er voor gekozen om de doelgroepkinderen als volgt te definiëren.

1. Kinderen waarvan de ouders/de ouder maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk hebben gehad, of, waarvan de ouders/de ouder maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg hebben gehad (gewichten 0.3 of 1.2) en/of
2. Kinderen waarvan de thuistaal anders dan Nederlands is en/of
3. Kinderen die extra zorg nodig hebben op basis van een door het consultatiebureau of de peuterspeelzaal geconstateerde vertraagde taal- of spraakontwikkeling of vertraagde of verstoorde sociaal-emotionele ontwikkeling (zie voor verdere uitwerking par. 5.1.3)

Kinderen voldoen aan criterium 3 wanneer naar het oordeel van het consultatiebureau en/of peuterspeelzaal/kinderdagverblijf op basis van observatie:

a) sprake is van vertraagde taalontwikkeling, zich uitend in:

- achterblijvende woordenschat
- onduidelijke of gebrekkige (uit)spraak
- overwegend gebruik van één- of twee woord zinnen
- het niet begrijpen van eenvoudige opdrachten
- het onvoldoende antwoorden op eenvoudige vragen
- het niet communiceren met andere kinderen
- het niet of met moeite tot spel komen

Of/en in combinatie met:

b) sprake is van sociaal-emotionele problemen, zich uitend in:

- gebrekkige zelfstandigheid
- zich niet aan regels en aanwijzingen houden
- afwijkend/niet leeftijdsadequaat gedrag
- problemen met de sociale omgang
- boosheid en agressie

▪ *Toeleiding*

Het streven is om 100% van de doelgroepkinderen te bereiken en hen een gestructureerd VVE programma aan te bieden. Hiervoor is het wel belangrijk dat de doelgroepkinderen ook daadwerkelijk bereikt worden en dus de peuterspeelzaal bezoeken.

In het kader van de toeleiding worden verschillende activiteiten uitgevoerd:

- *Intensivering van contacten tussen consultatiebureau en peuterspeelzaalorganisatie:*
Vanuit het consultatiebureau wordt het peuterspeelzaalbezoek en het nut ervan nadrukkelijk onder de aandacht van ouders gebracht. In geval van zorgen rondom een kind neemt het consultatiebureau – met toestemming van ouders – contact op met de peuterspeelzaalorganisatie. Doel is om eventuele belemmeringen voor deelname aan de peuterspeelzaal waar mogelijk weg te nemen of te beperken.
- *Organisatie en begeleiding van baby-dreumesgroepen:*
In de drie kernen van de gemeente Dronten zijn vier baby-dreumesgroepen actief. Deze groepen welke onder begeleiding staan van een pedagogisch medewerker en een vaste vrijwilliger, bieden ouders met kinderen in de leeftijd van 0-2 jaar de mogelijkheid om 1x per week elkaar op informele wijze te ontmoeten. Met elkaar kunnen ouders ervaringen rondom de verzorging en opvoeding van hun kinderen delen; de professionele begeleiding signaleert en ondersteunt waar nodig. De pedagogisch medewerker speelt een actieve rol in de toeleiding naar de peuterspeelzaal: zij informeert ouders over de mogelijkheden en over de meerwaarde van de peuterspeelzaal voor de ontwikkeling van hun peuter.

- *Inzet intermediair ouderbetrokkenheid:*
De intermediair o.b. betreft de ouders bij de ontwikkeling van hun kind. Zij organiseert themabijeenkomsten en huisbezoeken. Huisbezoeken worden vooral georganiseerd voor die gezinnen die via het consultatiebureau of anderszins opvallen. Indien er sprake is van een laag opleidingsniveau en/of een achterstand in de Nederlandse taal en/of andere zorgen rondom de ontwikkeling van het kind (VVE doelgroepcriteria) zal de intermediair contact opnemen met het betreffende gezin. Zij informeert ouders over de mogelijkheden en de meerwaarde van de peuterspeelzaal voor hun kind en zij zal waar mogelijk proberen eventuele belemmeringen weg te nemen.

5.1.3 Volgen en signaleren

Kinderopvang Dronten werkt met een peutervolgsysteem. Bij het ontwikkelen van het peutervolgsysteem is gebruik gemaakt van het Cito peutervolgsysteem.

Als een peuter drie maanden op de peuterspeelzaal is, wordt er een eerste observatie door de pedagogisch medewerkster gedaan. Tijdens deze observatie worden alle ontwikkelingsgebieden bekeken. Aan de hand van deze observatie wordt met de ouders/ verzorgers besproken hoe het met hun peuter gaat op de peuterspeelzaal. Dit gesprek wordt het zgn. vier maanden evaluatiegesprek genoemd.

Een tweede observatie vindt met 3 jaar en 9 maanden plaats. Deze observatie dient als basis voor de overdracht richting basisschool (zie verder par. 5.1.4).

Als blijkt dat er zorgen zijn over de ontwikkeling van de peuter, zal de pedagogisch medewerkster in eerste instantie haar bevindingen bespreken met ouders. Daarnaast kan zij deze bevindingen bespreken met haar directe collega's en/ of de locatiemanager. De pedagogisch medewerkster zal vervolgens een Plan van aanpak opstellen waarin beschreven wordt welke acties zij zal ondernemen en wat hiervan het verwachte effect zal zijn. Dit Plan van aanpak wordt vervolgens uitgevoerd en geëvalueerd.

Als het Plan van aanpak niet het verwachte doel heeft bereikt, heeft de pedagogische medewerker de mogelijkheid om, na overleg met de locatiemanager, de Intern Begeleidster in te schakelen. De Intern Begeleidster, zal na toestemming van de ouders/ verzorgers, een observatie doen. Het verslag van deze observatie wordt gezamenlijk besproken door de Intern Begeleidster, de pedagogische medewerker en de ouders/ verzorgers.

Het resultaat van de observatie en bespreking kan variëren van tips voor de pedagogische medewerkers op de groep tot het toeleiden van ouders naar externe hulpinstanties zoals b.v. IVH (Integrale Hulp Verlening) of Trajectbegeleiding JRK (Jonge Risico Kinderen). De Intern Begeleidster heeft daarnaast de mogelijkheid om de zorgcoördinator+ (vanuit JGZ) te consulteren. De Intern Begeleidster kan en mag geen diagnose geven op basis van de observatie.

Het inschakelen van externe deskundigen gebeurt alleen als ouders hiervoor expliciet hun toestemming verlenen. Ouders zijn en blijven altijd de eindverantwoordelijke als het gaat om hun kind.

Om de zorg voor kinderen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, heeft de gemeente Dronten besloten tot invoering van het Electronisch Signalerings-systeem Alle Risicokinderen (ESAR). In dit registratiesysteem worden alle (potentiële) risicokinderen geregistreerd. Zo registreren bureau Jeugdzorg, Icare en GGD, scholen (basis- en voortgezet onderwijs), maatschappelijk werk en politie in ESAR. Vanaf medio 2009 zal Kinderopvang Dronten hier ook aan meewerken. Registratie zal door de Intern begeleidsters gedaan worden. Dit kan alleen na overleg met de pedagogisch medewerker, locatiemanager en coördinator psz. Ouders worden van deze registratie op de hoogte gesteld.

5.1.4 Overdracht naar de basisschool

Kinderopvang Dronten vindt het belangrijk dat alle peuters goed starten op de basisschool. Om de afstemming tussen peuterspeelzaal en basisonderwijs goed te laten verlopen werken wij met een overdracht.

Deze overdracht is gebaseerd op de tweede observatie binnen ons peutervolgsysteem. Alle ontwikkelingsgebieden komen hierbij aan de orde. De pedagogisch medewerkster beschrijft per ontwikkelingsgebied of er bijzonderheden zijn. Deze schriftelijke overdracht wordt besproken met ouders/ verzorgers. Na hun toestemming wordt deze verstuurd naar de basisschool van hun keuze.

Als er zorgen zijn (geweest) over de ontwikkeling van de peuter bestaat de mogelijkheid om een zgn. warme overdracht te doen. De schriftelijke overdracht wordt dan mondeling toegelicht door de pedagogisch medewerkster. Bij een complexe problematiek kan de Intern Begeleidster van Kinderopvang Dronten deze warme overdracht naar de Intern begeleidster van de basisschool doen.

Zie verder Kwaliteitshandboek peuterspeelzalen rubriek 3.

5.2 Het overbrengen van waarden en normen aan de kinderen

Door opvoeding, opleiding en levenservaring ontwikkelt ieder mens zijn eigen waarden en normen. Zowel volwassenen als kinderen brengen, bewust of onbewust, waarden en normen over. Waarden en normen dragen bij aan de vorming van ons mens-zijn.

Wij hechten grote waarde aan de sociale en emotionele ontwikkeling van de aan ons toevertrouwde kinderen. Wij besteden bewust aandacht aan het overdragen van algemene waarden en normen, welke maatschappelijk geaccepteerd zijn. De vorming van de persoonlijkheid van ieder kind zal hierin te allen tijde worden gerespecteerd.

Er wordt respectvol en zorgvuldig omgegaan met de achtergronden van kinderen, ouders en pedagogisch medewerkers. Er is aandacht voor relaties tussen kinderen onderling en tussen pedagogisch medewerkers en kinderen.

5.2.1 Het functioneren in de groep

Binnen de groep ontmoet ieder kind andere kinderen en volwassenen. De groep biedt veel uitdagingen aan het kind. Kinderen leren sociale vaardigheden, zoals naar elkaar luisteren, delen van aandacht, elkaar helpen en elkaar troosten, omgaan met regels en conflicten. De pedagogische medewerker leidt de interactie tussen kinderen in goede banen. Er wordt bewust aandacht besteed aan het ontwikkelen van een groepsgevoel.

5.2.2 Ontwikkeling van een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen

Ieder kind krijgt individuele aandacht rekening houdend met leeftijd en behoeften van het kind. Binnen de grenzen van redelijkheid en veiligheid blijft er altijd aandacht en ruimte voor het eigen initiatief en de eigen wil van het individuele kind.

Kinderen worden middels spel, deelname aan activiteiten, vertellen en voorlezen bewust van de omgeving en hun plaats daarin. Geleidelijk aan worden de grenzen verlegd tussen wat een kind wel al zelf kan en wat nog niet en het stimuleren van het kind hierin.

Kinderen worden aangemoedigd eigen initiatieven te ontplooiën. Zij krijgen de gelegenheid zich op zelfgekozen bezigheden te richten welke aansluiten bij de eigen interesses. Het kind wordt geprezen en gewaardeerd voor wat het al kan of voor wat het doet. Door op deze wijze het kind te begeleiden in zijn ontwikkeling, wordt het steeds zelfstandiger en leert het

zichzelf te redden in onverwachte of veranderende situaties. Pedagogische medewerkers schenken bewust aandacht aan het versterken van de eigenwaarde van het kind.

5.2.3 Ontwikkeling van respect voor zichzelf en voor anderen

Pedagogische medewerkers hechten grote waarde aan de betrokkenheid van de kinderen bij de zorg voor de dagelijkse gang van zaken binnen de groep. Er wordt gezamenlijk gegeten en gedronken, er wordt samen gespeeld en samen opgeruimd, samen gepraat en samen gezongen. Kinderen worden geleerd rekening te houden met elkaar en met de volwassenen, voor elkaar te zorgen en iets voor elkaar over te hebben. We leren kinderen zich mede verantwoordelijk te voelen voor de ruimte en de materialen.

In de omgang met elkaar ontwikkelen de kinderen een gevoel van respect voor zichzelf en voor anderen en leren ze verantwoordelijkheid dragen voor eigen handelen.

5.2.4 Omgaan met emoties

In de omgang met andere kinderen en met pedagogische medewerkers krijgen kinderen de ruimte om emoties te tonen. Zij kunnen boos of verdrietig zijn, zij kunnen uitgelaten blij zijn of behoefte hebben om even alleen te zijn. Pedagogische medewerkers streven ernaar kinderen deze emoties te laten uiten. Emoties, zowel positieve als negatieve, zullen bespreekbaar worden gemaakt. Pedagogische medewerkers streven er niet naar de emoties van het kind in te vullen, maar om het gevoel dat bij het kind leeft duidelijk te bespreken.

Pedagogische medewerkers streven ernaar om zo adequaat mogelijk in te spelen op de emotionele uitingen van kinderen. Om kinderen te troosten is het bieden van een gevoel van geborgenheid van groot belang. Een huilend kind zal in principe onmiddellijk worden getroost. Enthousiast en uitgelaten gedrag van een kind wordt beantwoord. De pedagogische medewerker is ook blij en vrolijk en gaat hierin mee met het kind.

5.3 De verzorging van kinderen

Bij het verzorgen van de kinderen in de peuterspeelzaal wordt grote waarde gehecht aan een veilige en gezonde omgeving.

5.3.1 Materiële en immateriële veiligheid

Deze veilige omgeving wordt enerzijds geschapen door de inrichting van de ruimte, waarbij rekening wordt gehouden met de voorschriften ten aanzien van ergonomie, hygiëne en veiligheid. Deze voorschriften zijn nader genoemd in hoofdstuk 4 van dit beleidsplan en zijn voor een deel eveneens vastgelegd in een aantal protocollen en werkinstructies welke in het Kwaliteitshandboek van Kinderopvang Dronten zijn opgenomen. In dit verband zijn te noemen: het calamiteitenplan (aangepast aan de feitelijke situatie per kindercentrum), een instructie ten aanzien van het zorgdragen voor een hygiënische wijze van bereiden, behandelen en verpakken/bewaren van eet- en drinkwaren en een instructie ten aanzien van het op een doeltreffende wijze handelen in geval van ziekte en ongevallen van kinderen.

Anderzijds wordt een veilige en geborgen omgeving gecreëerd door het bieden van structuur en duidelijkheid. Een vaste structuur en duidelijke grenzen, welke anders kunnen zijn dan de regels die thuis worden gehanteerd, vinden wij belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. Pedagogische medewerkers hebben een belangrijke rol in het structureren van de omgeving van het kind.

Door een vaste overzichtelijke dagindeling met vaste rituelen, een overzichtelijke ruimte en duidelijke regels voelen kinderen zich veilig en kunnen ze zich optimaal ontwikkelen.

5.3.2 Specifieke toepasbaarheid

Iedere peuterspeelzaal en iedere groep kent haar eigen specifieke inrichting, dagindeling en regels. Omdat VVE-doelgroepkinderen vier dagdelen naar de peuterspeelzaal gaan, is het mogelijk dat zij met verschillende pedagogisch medewerkers en/of groepsruimtes te maken krijgen. Afstemming over bijv. dagritme en groepsregels zijn daarom van groot belang.

In het informatieboekje van de betreffende peuterspeelzaal staat o.a. kort beschreven hoe de werkwijze, de dagindeling en de afspraken binnen deze specifieke peuterspeelzaal zijn.

5.4 Het scheppen van spel- en ontwikkelingsmogelijkheden

De ontwikkeling van een kind vindt gelijktijdig op verschillende gebieden plaats. Door het zorgvuldig en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kinderen aanbieden van spel- en ontwikkelingsmogelijkheden, trachten de pedagogisch medewerkers een zo optimaal mogelijke bijdrage te leveren aan de totale ontwikkeling van de kinderen.

De wijze waarop en de mate waarin een kind zich kan ontwikkelen worden niet alleen bepaald door het aanwezige speelgoed en de activiteiten die met de kinderen worden ondernomen; ook de groepssamenstelling en de inrichting van de binnen- en buitenruimte van het kindercentrum hebben hierop hun invloed.²

5.4.1 Groepssamenstelling

Een peuterspeelzaalgroep van Kinderopvang Dronten bestaat, afhankelijk van het aantal VVE- plaatsen, uit 16 kinderen. De groep wordt gedraaid door een gekwalificeerde pedagogisch medewerkster en assistent-pedagogisch medewerkster. Alleen op peuterspeelzaal Janneke werken we vier ochtenden met drie pedagogische medewerkers op één groep.

De pedagogisch medewerkster is eindverantwoordelijk voor het inhoudelijke aanbod, de werkwijze op de groep en het volgen van de ontwikkeling van de peuters. De pedagogisch medewerkster is ook degene die de oudergesprekken, behorend bij het peutervolgsysteem, voert. Bij eventuele zorgen omtrent de ontwikkeling is zij verantwoordelijk voor de contacten met ouders en evt. de Intern Begeleidster.

De assistent-pedagogisch medewerkster is mede-verantwoordelijk voor het goed functioneren van de groep. Zij assisteert waar nodig, gevraagd en ongevraagd, de pedagogisch medewerkster.

Daarnaast werken we op de peuterspeelzaal met stagiaires (HW, SPW) en/ of vrijwilligers.

Situatie per 1 januari 2010:

- Peuterspeelzaal Janneke, 5 groepen, maximaal 16 kinderen/groep³
Aantal VVE- plaatsen: 15
- Peuterspeelzaal De Woelwaters: 7 groepen, maximaal 16 kinderen/groep
Aantal VVE- plaatsen: 10
- Peuterspeelzaal De Kiekenren: 7 groepen, maximaal 16 kinderen/groep
Aantal VVE- plaatsen: 7
- Peuterspeelzaal Takkie: 4 groepen, maximaal 16 kinderen/groep
Aantal VVE- plaatsen: 11
- Peuterspeelzaal Dribbel: 4 groepen, maximaal 16 kinderen/groep
Aantal VVE- plaatsen: 4
- Peuterspeelzaal Jip: 3 groepen, maximaal 16 kinderen/groep
Aantal VVE- plaatsen: 4

² Voor de visie op accommodatie i.r.t. het pedagogisch beleid, zie Handboek Kwaliteit, rubriek 7: Fysieke Omgeving en Materiaal

³ I.v.m. het hoge aantal zorgkinderen worden op PSZ Janneke per groep 2 reguliere plaatsen niet bezet.

5.4.2 Inrichting van de groepsruimtes

Bij de inrichting van onze peuterspeelzaallokalen zorgen we ervoor dat de peuters voldoende ruimte en mogelijkheden hebben om ervaringen op te doen en kennis te maken met verschillende (spel-)materialen. De peuters kunnen zelf de materialen kiezen én pakken waarmee ze willen spelen. In de groepsruimte zijn verschillende hoeken ingericht.

We vinden het belangrijk dat de peuter (en zijn ouders) zich welkom voelt op de peuterspeelzaal. De pedagogische medewerkers verwelkomen daarom ieder kind en geeft het hierbij individuele aandacht. Een peuter moet zich veilig voelen bij de pedagogisch medewerksters en in de ruimte. Pas daarna kan het kind spelen en zich ontwikkelen.

5.4.3 Inrichting van de buitenterreinen

Iedere peuterspeelzaal heeft een eigen buitenterrein, de één wat groter dan de ander. De buitenterreinen zijn veilig en goed afgeschermd

Kinderen hebben de kans tot klimmen, klauteren, fietsen, rennen, verstoppen, enz. Iedere peuterspeelzaal heeft één of meerdere zandbakken waarin de kinderen kunnen spelen. Er zijn voldoende schaduwplekken

5.4.4 Spelontwikkeling

Spelen is een manier om de wereld te ontdekken en te ordenen. Door te spelen ontwikkelen kinderen zich op allerlei terreinen: sociaal-emotioneel, cognitief, motorisch, creatief en verbaal. In hun spel en in de aangeboden activiteiten komen kinderen ook in contact met de omgeving van het kindercentrum en worden zij zich bewust van een wereld die steeds groter wordt.

De peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten zijn ingesteld op de behoeften van de kinderen om zich spelenderwijs –zowel individueel als groepsgewijs - te uiten en de wereld om hen heen te verkennen.

5.4.5 Spel en speelgoed

Aanwezige spel en spelmaterialen welke aan de kinderen worden aangeboden, sluiten aan op de ontwikkeling en interesses van de kinderen en zijn gericht op het opdoen van ervaringen.

De keuze van het speelgoed en de wijze waarop de groepsleiding het speelgoed aanbiedt en met de kinderen meespeelt, zijn medebepalend voor de ontwikkeling van het kind en voor de wijze waarop het kind zich kan uiten. Het speelgoed dat wordt aangeboden geeft mogelijkheden tot zowel individueel als groepsspel en er is voldoende evenwicht tussen makkelijk en moeilijk en tussen druk en rustig spelen.

Het aangeboden speelgoed is multifunctioneel en nodigt uit tot fantasiespel. De kinderen kunnen oefenen met wat zij kennen uit de wereld van de volwassenen. De poppen worden aangekleed, er wordt afgewassen en de auto moet in de garage worden gerepareerd.

5.5 Het omgaan met gebeurtenissen die het kind betreffen

5.5.1 Inleiding

Ieder kind kan te maken krijgen met gebeurtenissen die van invloed zijn op het functioneren of op de ontwikkeling.

Een kind kan bijvoorbeeld ernstig ziek worden, er kunnen problemen in de gezinssituatie zijn of er kan sprake zijn van een stoornis of achterstand in de ontwikkeling.

Deze gebeurtenissen kunnen klein van aard zijn en met wat extra zorg en aandacht of wat kleine aanpassingen kan het kind geholpen worden. Echter, er komen ook situaties voor die de pedagogisch medewerkers en/of ouders niet eenvoudig opmerken of die zo ernstig van aard zijn, dat professionele hulp en zorg van buiten de peuterspeelzaal noodzakelijk is.

5.5.2 Toegankelijkheid van de peuterspeelzaal

De peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten zijn in principe toegankelijk voor alle kinderen, dus óók voor kinderen die worden bedreigd in hun functioneren of waarvan de ontwikkeling niet overeenkomstig de ontwikkeling van leeftijdsgenootjes verloopt. Oorzaken kunnen gelegen zijn in het kind zelf, bijvoorbeeld een verstandelijke of lichamelijke handicap, of oorzaken die niet in het kind gelegen zijn en bijvoorbeeld te maken hebben met een thuissituatie.

Hierbij dient als uitgangspunt te worden vermeld, dat deelname aan de peuterspeelzaal wel recht moet doen aan het kind en een positieve bijdrage moet leveren aan diens ontwikkeling. Daarnaast moeten beperkingen in de ontwikkeling van een kind niet zodanig zijn, dat hierdoor het welzijn of functioneren van andere kinderen in de groep wordt bedreigd.

5.5.3 Vastlegging van het beleid

Het beleid en instructies rond het signaleren en begeleiden van problemen tijdens de opvang, hoe te handelen bij vermoeden van kindermishandeling, hoe te handelen bij ziekte en ongevallen en hoe te handelen in geval van overlijden, zijn vastgelegd in het handboek Kwaliteit onder rubriek 2.

5.5.4 Contact met ouders

Pedagogisch medewerkers hebben de taak om hun bezorgdheid met ouders te delen. Ouders kunnen ook met vragen ten aanzien van de ontwikkeling van hun kind bij de pedagogisch medewerkers of de locatiemanager terecht. Het bespreekbaar maken van een probleem kan al een geruststellend effect hebben op de ouders. Samen met de ouders en eventueel in samenwerking met andere instanties kan de peuterspeelzaal meewerken aan een oplossing van het probleem.

5.5.5 Signalerende en preventieve verantwoordelijkheid van de groepsleiding

De pedagogisch medewerkers hebben een signalerende en een preventieve verantwoordelijkheid ten aanzien van de ontwikkeling van de kinderen die aan hun zorg zijn toevertrouwd. Zij zijn alert op veranderingen in het gedrag en op eventuele achterstanden in de ontwikkeling van kinderen in relatie tot de ontwikkeling van leeftijdsgenootjes. Middels observaties, verslaglegging en kindbesprekingen - zowel binnen het team als met de ouders - wordt de ontwikkeling van ieder kind nauwlettend gevolgd en vastgelegd (zie verder par. 5.1.3: volgen en signaleren).

5.5.6 Beleid inzake overlijden

Als het gaat om het omgaan met gebeurtenissen die de ontwikkeling van het kind betreffen, neemt het overlijden van een kind, een gezinslid van het kind of een pedagogisch medewerker daarin een zeer nadrukkelijke plaats in. Het beleid van Kinderopvang Dronten inzake overlijden is gericht op het handelen van de leiding in geval van een dergelijk overlijden.

Een instructie waarin beschreven staat hoe te handelen in geval van overlijden van een kind, een gezinslid van het kind of een pedagogisch medewerker is opgenomen in het handboek kwaliteit⁴.

De instructie besteedt aandacht aan de begeleiding van de kinderen als ook aan de begeleiding van ouders. Hierbij wordt terdege rekening gehouden met de ontwikkeling van de kinderen en daarmee met datgene wat kinderen op een bepaalde leeftijd kunnen bevatten en begrijpen.

In de instructie is eveneens een passage opgenomen over begeleiding van teamleden in geval van overlijden van een kind, een gezinslid van het kind of een collega.

⁴ Zie voor de instructie inzake overlijden het Handboek Kwaliteit, rubriek 2.1.8

6. CONTACT MET OUDERS

6.1 De ouder als klant

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de zorg en opvoeding van hun kinderen. Deze verantwoordelijkheid blijven zij dragen, ook als zij hun peuters voor een bepaalde tijd aan de zorg van de peuterspeelzaal toevertrouwen.

De groepsleiding neemt de directe zorg en opvoeding waar op het moment dat het kind op de peuterspeelzaal is. Ouders krijgen de gelegenheid om – binnen de mogelijkheden die de peuterspeelzaal biedt – bijzonderheden met betrekking tot de zorg en opvoeding van hun peuter over te dragen aan de pedagogisch medewerker(s). De groepsleiding zal serieus ingaan op verzoeken van ouders, maar houdt ook altijd het belang van het kind en van de andere kinderen in de groep goed in de gaten.

M.b.t. het aanbod van peuterspeelzaalwerk heeft de ouder als klant de mogelijkheid te kiezen uit verschillende dagdeelcombinaties op de speelzaal die het dichtst bij het woonadres van de ouder is gevestigd. Indien er niet tijdig een passende plaats op de betreffende speelzaal beschikbaar is, heeft de ouder de mogelijkheid om een plaats op één van de andere speelzalen te reserveren.

In geval van bijzondere gezinsomstandigheden waarbij het noodzakelijk is om de ouder te ontlasten c.q. te ondersteunen, is het mogelijk dat op indicatie van bijvoorbeeld het consultatiebureau of de huisarts, een kind met voorkeur wordt geplaatst. Ditzelfde geldt overigens als het voor de ontwikkeling van het kind noodzakelijk is om de plaatsing zo snel mogelijk in te laten gaan.

6.2 Samenwerking met ouders

Wij vinden het belangrijk dat ouders betrokken zijn bij wat er op de peuterspeelzaal gebeurt. In het belang van het kind wil de groepsleiding ook graag geïnformeerd worden over zaken in de thuis-situatie, voor zover dit het welzijn en welbevinden van het kind betreft.

Deze betrokkenheid en uitwisseling van informatie gebeurt in principe dagelijks bij het brengen en halen van de kinderen. Pedagogisch medewerkers streven ernaar tijd en aandacht te hebben voor ieder kind en zijn ouders. Kind en ouders worden goed ontvangen en er is tijd om informatie over het kind uit te wisselen. Bij het ophalen worden ouders geïnformeerd over wat er binnen het dagdeel heeft plaatsgevonden.

Ook zijn er intensieve contacten met de ouders tijdens het intakegesprek en gesprekken behorend bij het peutervolgsysteem.

Via nieuwsbrieven, thema- c.q. ouderavonden worden ouders geïnformeerd over het pedagogisch handelen in de praktijk.

6.3 Tevreden ouders

Tevreden ouders zijn ouders die met vertrouwen hun kind naar de peuterspeelzaal brengen en die betrokken zijn bij de leefwereld van hun kind daar.

Kinderopvang Dronten heeft zich ten doel gesteld om tweejaarlijks een tevredenheidsonderzoek onder ouders af te nemen. In dit tevredenheidsonderzoek kunnen ouders hun mening geven over zaken als de kwaliteit van het aanbod op de peuterspeelzaal, het pedagogisch beleid, de accommodatie, speelmogelijkheden en hygiëne, etc.

6.4 Medezeggenschap

Op iedere peuterspeelzaal van Kinderopvang Dronten hebben we een Oudercommissie. In deze OC zit, namens alle ouders, één of twee vertegenwoordigers per peuterspeelzaalgroep. De OC denkt mee met ontwikkelingen binnen de eigen peuterspeelzaal en ondersteunt de pedagogisch medewerkers in het organiseren van feesten als Sinterklaas en het Voorleesontbijt.

Daarnaast werkt Kinderopvang Dronten met een Centrale OuderCommissie Peuterspeelzaalwerk. In deze COC zit namens elke peuterspeelzaal een vertegenwoordiger. De COC wordt voorgezeten door de coördinator peuterspeelzalen. In de COC worden organisatiebrede ontwikkelingen besproken zoals bv het VVE-beleid, de interne zorgstructuur enz. De COC heeft een adviserende rol.

7. PERSONEEL

Wij hechten veel waarde aan goed personeel. Goed in de zin van opleiding en ervaring, maar ook goed in de zin van enthousiast en gemotiveerd.

Ouders mogen verwachten dat hun kinderen op een deskundige en vriendelijke wijze worden begeleid. De functies van pedagogisch medewerker en locatiemanager zijn verantwoordelijke en veelomvattende functies. Dit vraagt om een goede basis van opleiding en ervaring.

7.1 Deskundigheid

Conform de geldende wet- en regelgeving voldoen de pedagogisch medewerkers aan de vastgestelde opleidingseisen. De pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een gericht MBO-diploma of studierend daarvoor (pedagogisch medewerker in opleiding). Locatiemanagers hebben een afgeronde HBO-opleiding of hebben een gelijkwaardig niveau verkregen door middel van werkervaring en opleiding.

Alle taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van iedere functionaris, zijn vastgelegd in een functieomschrijving.

Regelmatig worden de medewerkers bijgeschoold op zowel pedagogisch gebied als ook op hun vaardigheden m.b.t. communicatie, brandpreventie, ziekte en ongevallen, enz. Het pedagogisch handelen, de organisatie en uitvoering in de praktijk en de aansturing van dit alles door de locatiemanagers zijn onderwerpen die in teamvergaderingen en/ of bijeenkomsten aan de orde komen. De pedagogisch medewerkers van peuterspeelzalen worden ook ondersteund door de intern begeleiders. De intern begeleider ondersteunt de pedagogisch medewerker bij het handelen op de groep of gericht op een enkel kind. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van video-interactie-begeleiding.

Pedagogische medewerkers van de peuterspeelzaal worden jaarlijks geschoold om m.n. het VVE beter vorm te kunnen geven. De afgelopen jaren is er o.a. scholing geweest op het gebied van taalontwikkeling en woordenschat en spelbegeleiding.

7.2 Personele bezetting

Elke peuterspeelzaalgroep heeft een vaste pedagogische medewerker en assistent- pedagogische medewerker. In principe kunnen zij geen vrije dagen opnemen buiten de schoolvakanties. Bij ziekte of andere redenen van afwezigheid wordt er naar gestreefd om zoveel mogelijk de pedagogische medewerker te vervangen door een voor de peuters bekend gezicht.

Naast de medewerkers in vaste of tijdelijke dienst zijn er ook stagiaires aan de teams toegevoegd. Zij worden, gericht op hun opleiding, deskundig begeleid door pedagogisch medewerkers en/of locatiemanager. Eén en ander staat beschreven in het stagebeleid van Kinderopvang Dronten ⁵.

Er zijn ook vrijwilligers binnen de peuterspeelzaal werkzaam. Soms gaat het hierbij om mensen die via de VVB (Vrijwillige Vacature Bank) bij Kinderopvang Dronten terecht komen of om mensen die b.v. vrijwilliger worden om zich de Nederlandse taal meer eigen te maken. Deze vrijwilligers zijn vaak voor een kortere periode werkzaam op de peuterspeelzaal. Daarnaast hebben we een grote groep vrijwilligers die al jarenlang, belangeloos, bij ons werkzaam zijn. Vrijwilligers bij Kinderopvang Dronten tekenen een vrijwilligersovereenkomst.

⁵ Het stagebeleid is opgenomen in het Handboek Personeelsbeleid, deel I, hoofdstuk 4.

7.3 Overlegstructuur

Er zijn verschillende vormen van overleg binnen de peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten. Op locatieniveau vinden er teamvergaderingen, kindbesprekingen en/of activiteitenoverleggen plaats.

In een teamvergadering wordt de algemene gang van zaken binnen de peuterspeelzaal besproken. In de kindbesprekingen bespreken de pedagogisch medewerkers samen met de locatiemanager, de ontwikkeling van de kinderen binnen de peuterspeelzaal. Zorgkinderen worden besproken, plannen van aanpak geëvalueerd en bekeken wordt of de Inten Begeleidster ingeschakeld moet worden.

In een activiteitenoverleg bespreken teamleden onderling hoe invulling wordt gegeven aan het activiteitenprogramma.

Op leidinggevend niveau vinden er diverse overleggen plaats. De coördinatoren kinderopvang en peuterspeelzaalwerk hebben op individueel niveau werkoverleggen met de locatiemanagers. Tevens sturen zij het Locatie Managers Team-overleg aan. Hierin worden vooral uitvoerende zaken besproken.

Op beleidsniveau is er overleg tussen de directeur en de locatiemanagers. Dit Operationeel Management Team overleg is gericht op een brede vertaling van beleidsvoornemens en beleidsbesluiten naar de praktijk en andersom.

Het Management, bestaande uit directie (directeur en manager financiën) en de coördinatoren kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, overlegt frequent over organisatiedoelen, de te bereiken resultaten en de ontwikkeling van het strategisch beleid.

8. ONTWIKKELING

8.1 Intern begeleider

Binnen Kinderopvang Dronten zijn intern begeleiders aangesteld, die zowel voor de peuterspeelzalen als ook de kinderdagverblijven werkzaam zijn. De intern begeleider heeft zowel een ondersteunende taak naar groepsleiding en ouders, alsook de taak van intermediair tussen de locatiemanager en externe deskundigen. Met het aanstellen van een interne begeleider tracht Kinderopvang Dronten op een professionele manier inhoud te geven aan de signalerende en preventieve taak van de groepsleiding van de peuterspeelzalen, zoals omschreven in hoofdstuk 5, par. 5.1.3.

De intern begeleider heeft een belangrijke taak in het vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen en achterstanden. Middels groepsbezoeken en observaties ondersteunt de IB-er de groepsleiding in het signaleren van zorgen en in de eventuele toeleiding naar VVE. Tevens ondersteunt de IB-er de pedagogisch medewerker in haar pedagogisch-didactisch handelen. Waar nodig speelt de IB-er een actieve rol in het toeleiden van peuters naar externe zorg.

8.2 Samenwerking met andere belanghebbenden

Onder belanghebbenden wordt in deze verstaan: al die personen en partijen die vanuit een klantrelatie, opdrachtrelatie of afstemmings- c.q. samenwerkingsrelatie betrokken zijn bij de activiteiten van de peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten.

- *Ouders*

De samenwerking en afstemming met ouders is in dit pedagogisch beleidsplan beschreven onder hoofdstuk 6.

- *Gemeente*

Kinderopvang Dronten is opgenomen in het register peuterspeelzaalwerk van de Gemeente Dronten. Middels de subsidierelatie voor zowel het reguliere peuterspeelzaalwerk als ook het VVE aanbod, is er sprake van een intensieve samenwerking tussen gemeente en Kinderopvang Dronten. Daarnaast is de intensieve samenwerking ook gebaseerd op een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid van beide organisaties.

De peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten moeten voldoen aan de gestelde wet- en regelgeving (zie hfdst. 4), waaronder de gemeentelijke verordening Peuterspeelzaakwerk. De gemeente heeft een toezichhoudende taak t.a.v. de omvang, de kwaliteit en het functioneren van het aangeboden peuterspeelzaalwerk. De gemeente heeft het toezicht op de kwaliteit gedelegeerd aan de GGD. Jaarlijks worden de peuterspeelzalen van Kinderopvang Dronten geïnspecteerd o.b.v. de Toetsingskaders Peuterspeelzaalwerk. Het inspectierapport is openbaar; indien tekortkomingen worden geconstateerd, heeft de gemeente een handhavende verantwoordelijkheid.

- *Primair onderwijs*

De samenwerking met het primair onderwijs betreft verschillende terreinen:

- overdracht van peuterspeelzaal naar basisscholen; tevens voor zorgkinderen warme overdracht
- gezamenlijk activiteitenaanbod in het kader van stimuleren ouderbetrokkenheid
- ontwikkeling samenwerking in het kader van brede school ontwikkeling
- samenwerken/ doorgaande lijn VVE- peuterspeelzaal naar VVE- basisscholen
- gezamenlijk gebruik van ruimtes binnen basisscholen t.b.v. buitenschoolse opvang en/of peuterspeelzaalwerk

- *Jeugdgezondheidszorg*
 - Organisatie thema-avonden voor ouders in het kader van opvoedingsondersteuning
 - Deelname aan project zorgcoördinatie
 - Afstemming en overleg inzake toeleiding peuters naar peuterspeelzaal

- *Bibliotheek*
 - Project Boekenpret: aanbod van voorleesmateriaal t.b.v. taalontwikkeling
 - organisatie en uitvoering van activiteiten in het kader van het Nationaal Voorleesontbijt c.q. de Nationale Voorleesweek

9. PROCEDURES EN REGLEMENTEN

9.1 Privacyreglement⁶

In het totale proces van inschrijvingen plaatsing komen medewerkers van Kinderopvang Dronten veelvuldig in contact met privacygevoelige informatie. Te denken valt hierbij aan persoonsgegevens, salarisgegevens, informatie omtrent personen (zowel kinderen als gezinsleden), etc. Het registreren en inzien van deze informatie is noodzakelijk voor een goede opvang en/of is vereist vanuit de wet- en regelgeving. Vanzelfsprekend zullen de medewerkers van Kinderopvang Dronten zeer zorgvuldig met deze informatie omgaan en zich hierbij houden aan het privacyreglement zoals dat binnen de organisatie wordt gehanteerd. Dit reglement maakt deel uit van het handboek kwaliteitszorg en ligt ter inzage op alle peuterspeelzalen.

9.2 Klachtenreglement⁷

Soms kunnen de belangen van ouders en leiding van de peuterspeelzaal of van Kinderopvang Dronten als overkoepelende organisatie met elkaar in botsing komen. Wanneer een ouder/verzorger een klacht heeft, moet de peuterspeelzaal erop gericht zijn het signaal goed op te vangen en ervoor zorgen dat er op korte termijn actie wordt ondernomen om tot een oplossing te komen. Het beleid ten aanzien van het omgaan met en de behandeling van klachten staat beschreven in het klachtenreglement.

9.3 Protocol kindermishandeling⁸

Iedere organisatie welke werkt met kinderen heeft vanuit de wetgeving de verplichting om een protocol kindermishandeling te hanteren. Kindermishandeling betreft niet alleen fysieke mishandeling, maar ook geestelijke mishandeling, seksueel misbruik en verwaarlozing. Het door Kinderopvang Dronten gehanteerde protocol is van toepassing op alle opvangvormen (kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaal). Voor de gastouderopvang is een gelijksoortig protocol van toepassing met specifieke aandachtspunten voor de kleinschalige thuisopvang waarbij de opvang door een individuele gastouder plaatsvindt. Locatiemanagers zorgen voor implementatie en ondersteuning bij de uitvoering. In het protocol is een stappenplan opgenomen, waarin de volgende fases aan bod komen: vermoeden, overleg, plan van aanpak, beslissen, handelen, evaluatie en nazorg. Ook is in een aparte bijlage opgenomen hoe te handelen in de mogelijke situatie dat een beroepskracht de vermoedelijke dader is.

⁶ Voor het privacy-reglement zie het Handboek Kwaliteit onder rubriek 2.3

⁷ Voor het klachtenreglement: zie het Handboek Kwaliteit onder rubriek 3.3

⁸ Voor het protocol kindermishandeling: zie het Handboek Kwaliteit onder rubriek 2.1.4